

INTERNATIONAL JOURNAL OF ORIGINAL EDUCATIONAL RESEARCH

Research Article

**Anaokullarındaki Kamusal (Devlet) Mali Kaynak Sorunlarının
Eğitime Yansımalarının Değerlendirilmesi**

Nurcan ÇALIŞKAN

nurcancaliskan430@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Şifa SABAH LEVENT

sifasabah@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Nermin Karaçırak

nkaracirak@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Bu çalışmada anaokullarındaki kamusal (devlet) kaynak sorununun eğitime yansımalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada anaokulların finansal sorunlarının çözümü üzerine öğretmenlerin görüşlerini alarak bu alanda sorunlara çözüm sunulması ile alandaki belirli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Bu çalışma, Anaokulu yöneticilerinin anaokullarında karşılaşılan maddi sorunlara ilişkin görüşlerinin belirlenmesini amaçlamayan, nitel araştırma modeline dayalı yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen bir durum çalışmasıdır. Araştırmanın evreni, Mersin il merkezindeki (merkez ilçelerindeki) bağımsız anaokullarıdır. Örneklemi ise Toroslar ilçesinden rastgele seçilen anaokullarıdır. Diğer bir deyişle bu araştırma 8 anaokulunda yapılmıştır. 8 Anaokulunun yöneticileri ile görüşme yapılmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır ve veriler betimsel analiz yönetimi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin anaokullarının finansal yönetiminde ve kaynak kullanımında yaşadıkları çeşitli

zorluklara; devlet kaynaklarından ve veli bağışlarından elde edilen gelirlerin yetersizliği, okulların temel ihtiyaçlarını karşılamakta sınırlılıklar yaşanmasına neden olduğu vb. sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelime: Mali kaynak, Anaokulları, Kamusal kaynak sorunu.

ABSTRACT

Evaluation of the Reflection of Public (State) Financial Resource Problems in Kindergartens on Education

This study aims to evaluate the reflections of public (state) resource problems in kindergartens on education. It is thought that this study will fill a certain gap in the field by obtaining the opinions of teachers on the solution of financial problems of kindergartens and offering solutions to these problems. This study is a case study conducted with a semi-structured interview method based on a qualitative research model, which does not aim to determine the opinions of kindergarten managers on financial problems encountered in kindergartens. The universe of the study is independent kindergartens in the city center (central districts) of Mersin. The sample is kindergartens randomly selected from Toroslar district. In other words, this study was conducted in 8 kindergartens. The managers of 8 kindergartens were interviewed. A semi-structured interview form developed by the researcher was used in the study and the data was analyzed with descriptive analysis method. As a result of the research, it was concluded that school managers experienced various difficulties in the financial management and use of resources of kindergartens; insufficient income obtained from state resources and parent donations, limitations in meeting the basic needs of schools, etc.

Key Words: Financial resources, Kindergartens, Public resource problem.

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışında kasıtlı olarak istenen değişiklikleri yaşam boyu devam eden kendi deneyimleri yoluyla meydana getiren etkinlik sonucu bir süreçtir (Ertürk, 1993; Özden, 2002). Bireyler, sosyal çevreleriyle uyumlu bir şekilde bir araya geldiklerinde, eğitimin temel amacına ulaşmış sayılabilirler. Aynı zamanda, eğitim, bireyleri modern zamanın gerekliliklerine uyum sağlamalarını sağlama sürecini içerir (Duman ve Dilaver, 1996). Temel hedefi, öğrenme süreçleri aracılığıyla bireylerin hayata yönelik vizyon oluşturmalarına ve kendini gerçekleştirme seviyesine ulaşmalarına yardımcı olmaktır.

Eğitim, sadece bireyin psikolojik doyumunu artırmakla kalmaz, aynı zamanda ekonomik olarak rahatlamasına, hayatta olumlu bir duruş sergilemesine ve verimli bir performans sergilemesine olanak tanır. Bu durum, eğitimin bir diğer önemli hedefini

oluşturur: ülkelerin kalkınmasını sağlamak. Eğitim, bireye istenilen davranışları kazandırırken, örgün ve yaygın eğitim aracılığıyla refahını artırarak geçimini sağlamasını amaçlar (Toprakçı, 2005). Eğitim hakkı, her bireyin eğitim alma hakkını vurgular ve bu hak, devletin sağlamakla yükümlü olduğu bir hizmet olarak kabul edilir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda, eğitim hakkının bir kamu hizmeti olduğu ve hiçbir bireyin bu haktan yoksun bırakılamayacağı belirtilir. Bu, eğitimin sadece bireylerin hakları arasında değil, aynı zamanda toplumun genel refahı ve kalkınması için kritik bir unsur olduğunu vurgular (Algan ve Algan, 2013).

Çocukların öğrenme kapasiteleri, çevrelerindeki uyaranlar ve sunulan olanaklarla doğrudan ilişkilidir. Çocuğa ne tür uyarıcılar sunulduğu ve çevresinin ne kadar destekleyici olduğu, beyin fonksiyonlarının olumlu yönde etkilenmesinde kritik bir rol oynar. Eğitim öğretim süreçlerinden beklenen sonuçların elde edilmesi yeterli finansal kaynağa sahip olmanın yanı sıra var olan finansal kaynakların doğru kullanılmasına da bağlıdır. Bu bağlamda öncelikle eğitimde maliyetin bilinmesi buna bağlı olarak maliyet türlerinin bilinmesi eğitim planlaması açısından önceliklidir (Balkar, 2020).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada anaokullarındaki kamusal (devlet) kaynak sorununun eğitime yansımalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ülkemizde okulöncesi eğitim temel eğitim gibi zorunlu değil isteğe bağlıdır. Bu tür kurumların finansmanı da bu bağlamda yetersiz kalmaktadır. Temel eğitimdeki gibi her kalemde ödenek gelmemektedir. Okul öncesi yönetmeliği ile kurumun finansman kaynağı okul aidatı alınması şeklinde belirlenmiştir. Fakat son dönem uygulamasında bu aidat uygulaması da yürürlükten kalkmıştır. Sosyo-ekonomik düzeyin düşük olduğu çevrelerde maddi anlamda sorunlar oluşmaktadır. Finansal kaynaklar yetersiz kaldığı zaman eğitimdeki hizmetin kalitesi, verimliliği, etkililiği, sürekliliği de olumsuz yönde etkilenecektir. Bireylerin eğitim olanakları fırsatından yararlanabilme düzeyleri de bölgeler arası farklılık gösterecektir. Eğitimle ilk defa tanışan bireyler devletin okullara finansal desteğinin boyutları ile tanışacak ve olumsuz bir genelleme yapmasına neden olacaktır. Bakanlık tarafından gönderilen ödeneklerin yetersiz kaldığı noktalarda okul müdürü

özel finans yollarına başvurabilmektedir. Bu durum netice itibarı ile okulların finansal sorunun milli eğitim bakanlığı tarafından gönderilen ödeneklerin yetersizliği sonucunda veli bağışı ile çözülebileceğini göstermektedir. Her şehirde her ilçede farklı ekonomik yapıya sahip bireylerin olması ve bu bireylerin eğitime ayıracakları finansal katkıların aynı olamaması nedeniyle; okulların maddi imkanları ile oluşturacakları fiziki ortam, eğitim araç gereç ve olanaklarında da bir dengesizlik oluşacaktır. Yani sosyal sınıf farklılıklarından kaynaklı okullardaki eğitim kalitesi de etkilenmiş olacaktır.

YÖNTEM

Bu çalışma, Anaokulu yöneticilerinin anaokullarında karşılaşılan maddi sorunlara ilişkin görüşlerinin belirlenmesini amaçlamayan, nitel araştırma modeline dayalı yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması var olan durumu derinlemesine betimlemek için eğitim alanında yapılan araştırmalara uygun bir desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Durum çalışmasında ‘nasıl’ ve ‘niçin’ sorularına odaklanılarak var olan durumun sebep ve sonuçları gözlemler, görüşmeler, dokümanlar ve raporlar yolu ile ortaya çıkarılıp zengin bir şekilde betimlenmeye çalışılır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde ise, görüşme soruları önceden belirlenmiş görüşme durumlarını kapsamaktadır (Balcı, 2004).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Mersin il merkezindeki (merkez ilçelerindeki) bağımsız anaokullarıdır. Örneklemi ise Toroslar ilçesinden rastgele seçilen anaokullarıdır. Diğer bir deyişle bu araştırma 8 anaokulunda yapılmıştır. 8 Anaokulunun yöneticileri ile görüşme yapılmıştır. Anaokulu Müdürlerinin resmî okullarda çalışması kriteri doğrultusunda; katılımcı Müdürlerin demografik bilgilerinin (yaş, cinsiyet, branş, mesleki kıdem ve çalıştıkları okullar) yer aldığı tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

No	Branş	Cinsiyet	Yaş	Mesleki kıdem	Okul
M1	Okulöncesi	Kadın	36	14	O1
M2	Okulöncesi	Kadın	38	16	O2
M3	Okulöncesi	Kadın	31	9	O3
M4	Okulöncesi	Kadın	42	18	O4
M5	Okulöncesi	Kadın	35	13	O5
M6	Okulöncesi	Erkek	36	14	O6
M7	Okulöncesi	Erkek	34	12	O7
M8	Okulöncesi	Erkek	43	19	O8

Veri Toplama Aracı

Derinlemesine mülakat bire bir görüşme olduğundan, beğenilerin/sevgisizliklerin, algıların veya inançların temel nedenlerine ulaşmak için yeterince fırsatınız olur. Genel olarak sorular açık uçludur ve belirli bir duruma göre özelleştirilebilir. Mülakatı yapan kişi katılımcı ile yakınlık kurma fırsatı elde eder ve böylece katılımcının kendini rahat hissetmesini sağlar. Böylece, dürüst geri bildirimler verebilir ve ayrıca ifadelerini ve beden dillerini not edebilirler. Bu tür ipuçları zengin niteliksel veri anlamına gelebilir. Araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan derinlemesine görüşmeler üç farklı formatta sunulabilmektedir. Yapılandırılmamış Görüşme: Bu tür görüşme, soruların belirli bir sırayla sorulmasını gerektirir. Görüşmeler sırasında araştırmacıların belirli duruma uygun sorular oluşturması ve araştırma sorularını yanıtlamak için stratejiler geliştirmesi gerekir. Yapılandırılmış görüşme: Yapılandırılmış görüşmede bilgi toplama soruları önceden belirlenir. Yarı yapılandırılmış görüşme: Bu görüşme türünde sorular ve konular araştırmacı tarafından önceden belirlenir. Bu sorular katılımcılara sistematik bir şekilde sorulmakta ancak katılımcılara ayrıntılara girme konusunda yeterli özgürlük tanınmaktadır.

Verilerin Analizi

Tüm bilgiler, 2023-2024 eğitim-öğretim yılının ilk döneminde müdürlerle ortalama 15 dakika süren görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırmada katılımcıların

isimleri gizlenmiş ve kod isimler kullanılmıştır. Çalışma kapsamında görüşmelere başlamadan önce her okulun müdürü ile iletişime geçerek ön bilgilendirmeler gerçekleştirdik. Görüşme sırasında, görüşme formuna sorular tek tek sorulmuş ve araştırmacı, görüşülen kişilerin sorulara verdiği yanıtları kaydetmiştir. Yönlendirici ifadelerden kaçınılmış ve ifadenin doğru ifade edildiğinden emin olmak için katılımcılardan görüşme sonunda ifadeyi tekrar okuyup dinlemeleri istenmiştir. Görüşmeler sonunda elde edilen bilgiler belgelenerek betimleyici ve içerik analizi çerçevesi hazırlanmıştır. Bulgularımızda yer alan bilgilerin açıklanması ve sunulmasında anlaşılabilirliğin sağlanmasına özen gösterildi ve gerektiğinde doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, okullara tahsis edilen bütçenin okul masraflarını karşılayıp karşılamadığını, okul yöneticilerinin mali harcama alanlarını, finansman kaynaklarını ve finansman sağlama yöntemlerini, ayrıca bu durumun eğitim ortamlarına olan etkilerini değerlendirmek amacıyla elde edilen bulgular paylaşılmıştır. Araştırma kapsamında, 8 okul yöneticisi ile görüşülmüş ve yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular yöneticilere yöneltilmiştir. Elde edilen nitel bulguların ana temaları belirlenmiş ve bu bölümde detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Anaokullarına Devlet Tarafından Sağlanan Finansal Kaynakları Nelerdir? Okulun İhtiyaçlarını Karşılama İçin Bu Kaynaklar Yeterli Gelip Gelmediğine Dair Bulgular

Araştırma kapsamında okul yöneticileri ile yapılan görüşmelerde okul yöneticilerinin okula finansman sağlama yöntemlerini tespit etmeden önce okula gönderilen ödeneklerin yeterli olup olmadığı ve hangi alanlar için finansman sağlama ihtiyacı hissettikleri tespit edilmiştir.

Anaokullarına Devlet Tarafından Sağlanan Finansal Kaynakların Yeterli Olup Olmamasına İlişkin Bulgular

Okul yöneticilerine okulları için devlet tarafından sağlanan kaynakların neler olduğu ve bu kaynakların okulun ihtiyaçları için yeterli olup olmadığı soruldu. Okul müdürlerinin verdiği cevapların bir kısmı aşağıya çıkarılmıştır:

“M1...Okulumuzun elektrik, su ve internet faturaları devlet tarafından ödenmektedir. Ayrıca devlet tarafından temizlik ve kırtasiye ödenekleri gönderiliyor fakat bunlar okulun genel ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli değil. M3...Devlet tarafından okulun su, elektrik, internet ve doğalgaz giderleri karşılanıyor. Ayrıca son iki yıldır da temizlik ve kırtasiye kalemlerinden ödenek geliyor fakat bu ödenekler yeterli gelmiyor. M4.....Okulumuza devlet tarafından zaman zaman ödenekler gelmektedir fakat okulun ihtiyaçlarını karşılama konusunda ödenek miktarları yeterli gelmemektedir. M7....Anaokulu olduğumuz için çok fazla finansal kaynak sağlanmamaktadır. Kendi bünyemizde yemek aidat vb. gelirler ile okul ihtiyaçları karşılanmaktadır.”

Sonuç olarak, devlet tarafından sağlanan kaynakların genel olarak temel giderlere yönelik olduğu ancak okulların genel ihtiyaçlarını karşılamak için yetersiz kaldığı ortaya çıkmaktadır. Okul yöneticileri, özellikle ek personel, tadilat ve bakım gibi alanlarda ek finansmanın gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu durum, okulların daha sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturabilmesi için daha kapsamlı bir destek ve finansmanın önemini ortaya koymaktadır.

Kamusal Kaynaklar Dışındaki Finansal Kaynaklara İlişkin Bulgular

Okul Müdürlerine okullarının ihtiyaçlarını karşılamak için kamusal kaynaklar dışında hangi yolları izledikleri sorulmuştur. Okul müdürlerinin verdiği cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M1....Velilerin okul aile birliği kanalıyla yaptıkları bağışlar oluyor. Bunun yanı sıra veli katkı payı alınıyor. M2.. Kermes düzenliyoruz. Ayrıca sabit olarak velilerden veli katkı payı ile okul aile birliğine yapılan bağışlar ile giderlerimizi

karşılamaya çalışıyoruz. M3....Tek kaynağımız veli katkı payı adı altındaki veliler tarafından yatırılan aylık ödemeler. M4....Anaokulu olduğumuz için veli katkı payı(okul aidatı) alıyoruz. Velilerden alınan bu ücret dışında bir gelirimiz bulunmamaktadır.”

Okul müdürlerinin verdiği cevaplar, okullarının ihtiyaçlarını karşılamak için genellikle kamusal kaynaklar dışında öğrenci velilerinden alınan katkı paylarına ve okul aile birlikleri aracılığıyla yapılan bağışlara dayandıklarını ortaya koymaktadır. Velilerin okul aile birliği kanalıyla yaptıkları bağışlar, kermesler, veli katkı payları gibi yöntemlerle okul maliyetlerini dengeleme çabası gösterilmektedir (M1, M2, M3, M4).

Anaokulları Müdürlerinin Finansal Sorunlar Çözmek İçin Yaptığı Çalışmalara Ne Kadar Vakit Ayırdıklarına İlişkin Bulgular

Anaokulu müdürlerine okullarının finansal sorunlarını çözmek için yaptıkları çalışmalarda zorlanıp zorlanmadıkları ve bu çalışmalar için ne kadar süre harcadıkları sorularak ve alınan cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M3.....Okulumuzun fiziki şartları fazlaca elverişsiz olduğu için fazlaca zamanımızı alıyor. M5....Okulumuzun finansal ihtiyaçlarını karşılamada zorlanıyoruz ve bu çalışmalar eğitim öğretim dönemi boyunca devam ediyor. M6.....Çok zorlanıyoruz iş yükümüzün yarısını alıyor. M7.....Yıllar içinde tecrübe ettikçe zorlanma da olmuyor. İyi bir program iyi bir organize gerektirdiği için emek ve zaman alıyor tabi ki.”

Okul müdürlerinin verdiği cevaplardan anlaşıldığı üzere, anaokulu müdürleri okullarının finansal sorunlarını çözmek için yaptıkları çalışmalarda genellikle zorlanmaktadırlar. Velilerden katkı paylarını toplamak, temizlik, fotokopi, toner gibi giderleri karşılamak, okulun fiziki şartlarını düzeltmek ve devam eden finansal ihtiyaçları karşılamak için yapılan çabalar zaman ve emek yoğun bir süreci içermektedir.

Anaokullarının İhtiyaçları İçin Veli Bağışı Alınıp Alınmadığı ve Sürece İlişkin Bulgular

Anaokulu müdürlerine okulun ihtiyaçları için veli bağışı alıp almadıklarını ve bu süreçte ne gibi zorluklar yaşadıkları sorulmuş verdikleri cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M2....Gönüllük esasına dayalı olarak okul aile birliği velilere okulun ihtiyaçlarını anlatıp talepte buluna biliyor fakat sınırlı sayıda veli bağışı oluyor. M3....Velilerden bağış almıyoruz. Katkı payını almakta çok zorlanıyoruz. M4....Okulumuzun bulunduğu bölge nedeniyle bağış yapmaya gönüllü veli olmuyor.”

Bazı müdürler, okulun bulunduğu bölgenin ekonomik durumu nedeniyle velilerin bağış yapmaya isteksiz olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, okulun genel ihtiyaçları için bağış talebinin, velilere anlatma konusunda sıkıntılar yarattığı belirtilmiştir, zira birçok veli devlet okulu olmaları nedeniyle bu tür ihtiyaçların devlet tarafından karşılanması gerektiğini düşünmektedir. Sosyal medyada bağış almanın yasak olduğu algısı, bağış toplama sürecini zorlaştıran bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, bazı müdürler, velilerin bu yönde bir katkıda bulunma eğiliminde olmadığını ve bu talebin olmadığını ifade etmektedir.

Anaokullarının Finansal Kaynaklarla Eğitimin Niteliğini Arttırmaya yönelik Yapılan Çalışmalara Yönelik Bulgular

Anaokulu müdürlerine mevcut finansal kaynakları ile okullarındaki eğitimin niteliğini arttırmaya yönelik ne tür çalışmalar yaptıkları sorulmuş alına cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M2....maalesef yetersiz kaynaklar nedeniyle okulun sadece giderlerini karşılayabiliyoruz. M4....Okulumuzun finansal kaynakları bu konuda oldukça yetersiz kalıyor. Ancak okulumuzda kendi imkânları ve kaynaklarıyla gönüllü olarak proje yürüten ve öğrencileriyle farklı çalışmalar yapan öğretmenlerimiz var. M5.....Okul bahçesini düzenliyoruz. Eğitim materyalleri alıyoruz. Sınıfları daha güvenli hale getiriyoruz. M6.....Kermes düzenliyoruz. Veli görüşmeleri gerçekleştiriyoruz.”

Müdürler, eğitimi üstün kılarak çocukların yaşayarak öğrenmeyi benimsemekte ve aileleri de bu süreçte dahil ederek etkinlikler düzenlemektedir. Ancak, finansal sıkıntılar nedeniyle yenilik yapmanın zor olduğunu ifade eden müdürler, bu duruma rağmen eğitimin kalitesini artırmak adına çaba gösterdiklerini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, anaokulu müdürleri, kısıtlı finansal kaynaklarla karşılaşsalar da eğitim kalitesini artırmak için çeşitli önlemler almaktadır. Bu çabalar, öğrencilerin daha iyi bir eğitim

ortamında bulunmalarını sağlamak adına önemli adımları temsil etmektedir. Sonuç olarak, müdürlerin çoğunluğu finansal zorluklara rağmen temel ihtiyaçları karşılamaya çalışırken aynı zamanda eğitimin kalitesini artırmak adına çeşitli çalışmalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ancak, daha fazla finansal destek ve kaynakların sağlanmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Anaokulu Müdürlerinin Okullarının Finansman İhtiyaçlarının Karşılanması Sürecinde Üst Yöneticilerin ve Yerel Yönetimlerin Katkılarına Dair Bulgular

Anaokulu Müdürlerine okullarının finansal ihtiyaçlarını karşılarken üst yönetici ve yerel yönetimlerin katkılarının olup olmadığı sorulmuştur. Anaokulu müdürlerinin verdiği cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M3..... Bazen katkıları oluyor bazense gerekli katkıları sağlayamıyoruz. M5.... Finansal anlamda bir karşılama olmasa da Bakım ve Onarım işlerinde hizmet sağlıyorlar. M6.... Maalesef olmuyor. Kendi imkânlarımızla bakım ve onarım yapıyoruz. M7....Önceden de belirttiğim gibi anana kul olduğumuz için Nadir zamanlarda ihtiyacımız oluyor o dönemlerde de yardımcı oluyorlar.”

Genel olarak, yerel yönetimlerin okullara finansal katkıda bulunma durumu karmaşık ve belirsiz bir tabloyu yansıtmaktadır. Bu durum, okulların kendi imkanlarıyla bazı ihtiyaçlarını karşılamak zorunda kaldığını ve yerel yönetimlerle daha güçlü bir işbirliği kurma ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Anaokulu Müdürlerinin Okulun İhtiyaçlarını Karşılamaya Yönelik Çalışmalarda Okul Aile Birliğinin Desteklerine Yönelik Bulgular

Anaokulu Müdürlerine okullarının ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalara okul aile birliklerinin destekleri olup olmadığı sorulmuştur. Anaokulu müdürlerinin verdiği cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M1...Okul aile birliğine gelen bağışlarla destek alabiliyoruz. M2.... Okul aile birliğinin düzenlediği kermes ve benzeri etkinliklerde destekleri olabiliyor. M 4.....Okul aile birliği okulumuzda aktif çalışmamaktadır ancak gönüllü veli bağışları olursa okul

aile birliği aracılığı ile harcama yapılabilmektedir. M6... Okul Aile birliğinden destek alıyoruz bağış yapılmasına öncülük ediyorlar. M7.... Yapılan etkinliklerde okul aile birliğinin aktif katılımı oluyor bu da okulun yararına olumlu bir geri dönüş sağlıyor. M8.....Okul aile birliğinden bağış olursa destek alabiliyoruz, o da minimal düzeyde kalınca çok az bir destek gördüğümüz söylenebilir.”

Genel olarak, okul aile birlikleri, bağışlar, etkinlikler ve gönüllü veli katkıları gibi çeşitli yollarla okullara destek sağlamaktadır. Ancak, bazı okullarda okul aile birliği aktif çalışmamakta veya finansal açıdan sınırlı destek sağlamaktadır. Anaokulu müdürlerinin ifadelerine göre, okul aile birliklerinin ve gönüllü veli bağışlarının okullara destek sağladığı görölmektedir. Müdürler, okul aile birliği aracılığıyla düzenlenen etkinlikler, kermesler ve benzeri faaliyetlerle elde edilen bağışların, okulların ihtiyaçlarına yönelik bir kaynak oluşturduğunu belirtmişlerdir. Ancak, bazı okullarda okul aile birliği aktif çalışmamakta veya yeni oluşturulmuş olup henüz destek alamamaktadır. Bu durum, okul aile birliği ve gönüllü veli bağışlarının, okullar arasında farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, okul aile birliklerinin finansal olmasa da hizmetlerinden faydalanabilmek, özellikle okul ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Gönüllü veli bağışları ve okul aile birliklerinin aktif katılımı, yapılan etkinliklerin olumlu bir geri dönüş sağladığını ifade eden müdürler, bu desteğin minimal düzeyde olduğu durumların da olduğuna vurgu yapmışlardır. Sonuç olarak, okul aile birlikleri ve gönüllü veli bağışları, okulların ek finansal kaynaklar elde etmelerine yardımcı olmakta ve okul ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, bu desteğin düzensiz veya minimal düzeyde olması, bazı okulların bu kaynaklardan yeterince faydalanamadığını göstermektedir. Bu nedenle, okul yönetimleri ve veliler arasında daha etkin iletişim ve iş birliği sağlanarak, okulların finansal sürdürülebilirliğinin artırılması önemli olacaktır.

Anaokulu Müdürlerinin Anaokullarında Velilerden Alınan Aidat Miktarı Hakkında Bulgular

Anaokulu müdürlerine velilerden alınana aidatların miktarlarının yeterli olup olmadığı sorulmuştur. Alınan cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M2...Günümüz koşulları dikkate alınırca bu aidatlar yeterli değil. M5...Çalışacağım yeterli gelmiyor. M7.....Bizim öğrenci sayımız fazla olduğu için aidatlar yeterli geliyor ama daha küçük öğrenci sayısı az okullarda bu ücret yeterli gelmeyebilir. M8.....Eğer her veli düzenli şekilde veli katkı payını yatırırsa yeterli olacağını düşünüyorum. Yalnız yatırmayan veliye bir yaptırım olmadığı için çoğu veli bu aidatı yatırmıyor.”

Genel olarak, okulların finansal durumları ve velilerden alınan katkı payları konusunda çeşitli zorluklar ve ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Yatırım yapmayan velilere karşı uygulanacak yaptırımların eksikliği de bu konudaki sorunları artırabilir. Okul müdürlerinin ifadelerine göre, velilerden alınan katkı paylarının yeterli olmadığı ve bu durumun okulların finansal sürdürülebilirliğini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Müdürler, özellikle okul öncesindeki eğitimde kullanılan kaynakların arttığına ve zorunlu olmadığına dikkat çekerek, veli katkı paylarının artırılması veya düzenlenmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Anaokulu Müdürlerinin Anaokulu Velilerinden Aidat Toplanmadan veya Okul Aile Birliği Desteği Olmadan Aynı Hizmet Verip Veremeyeceklerine Dair Bulgular

Anaokulu müdürlerine aidat toplamadan ya da okul aile birliği katkısı olmadan okullara aynı hizmeti verip veremeyecekleri sorulmuştur. Alınan cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M2.... Kesinlikle hizmet verilebilmesi, yaş grubu itibari ile ihtiyaçların En azından askeri düzeyde de olsa giderilmesi zorunlu. M3....Kesinlikle destek olmadan aynı hizmetin mümkün olacağını düşünmüyorum. M4.....Maalesef bu mümkün değil. Çünkü anaokullarına devlet tarafından yeterli ödenek verilmiyor. M5..... Bu gelir kalemleri olmazsa anaokulları gerektiği gibi hizmet veremez. M6....Anaokulları kesinlikle aynı hizmeti veremez.”

Genel olarak, okul müdürleri, devletten gelen ödeneklerin yetersiz olduğunu ve veli katkılarına olan bağımlılığın daha fazla destekle birlikte ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Anaokullarının finansal destekleri sınırlı olduğu için eğitim kalitesini

artırmak ve öğrencilere daha iyi hizmet sunmak konusunda zorluklar yaşandığı anlaşılmaktadır. Okul müdürlerinin ifadelerine göre, devlet tarafından sağlanan ödeneklerin yetersiz olduğu ve bu durumun okulların temel ihtiyaçlarını karşılamakta sınırlılıklara neden olduğu görülmektedir. Özellikle okul öncesindeki öğrencilerin özel ihtiyaçları göz önüne alındığında, ek finansal desteklerin önemi ortaya çıkmaktadır. Okul müdürleri, anaokullarına daha fazla ödenek sağlanması gerektiği konusunda birleşmiş görünmektedir. Ayrıca, veli katkı payları ve okul aile birliği katkıları gibi alternatif finansman kaynaklarının da artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum, okulların eğitim kalitesini yükseltmek, öğrencilere daha iyi olanaklar sunmak ve öğrenci başarısını desteklemek için daha fazla kaynağa ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Sonuç olarak, anaokullarının finansal sıkıntılarını aşabilmek ve daha etkili bir eğitim sunabilmek için hem devlet ödeneklerinin artırılması hem de alternatif finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Bu çabaların, öğrencilerin eğitim ve gelişimine daha fazla katkı sağlayacak şekilde planlanması önemlidir.

Anaokulu Müdürlerinin Okullarında Velilerden Aidat Toplama ile İlgili Yaşadıkları sorunlara İlişkin Bulgular

Anaokulu müdürlerine velilerden aidat toplama sürecinde yaşadıkları sorunlar sorulmuştur. Alınan cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

“M1...Katkı payı veliler tarafından düzenli yatırılmıyor. Zorunlu olmadıklarını söyleyenler bile var. Herhangi bir yaptırım olmaması bu konuda bizi çok zor duruma düşürüyor. M2...Devlet Okulu olduğumuz için veliler aidat ödemek istemiyor. Bu ücreti Devleti sağlaması gerektiğini düşünüyorlar. Aidat ya da katkı payının ödenmemesi durumunda zorlayıcı yasal bir hüküm de olmadığından ücret toplamada çok ciddi sıkıntılarla karşılaşıyoruz. Bu nedenle birçok şikâyet etme soruşturmanın konusu da olabiliyoruz. M3.....Velilerimiz çoğunlukla ekonomik zorluklarla parçalanmış ailelerin olduğu suça yatırım profilin yüksek olduğu profilde olduğu için aidat vermek istemiyorlar. M6.....Devletin Okulu değil mi devlet baksın diyerek aidatları ödemek istemiyor veliler.”

Genel olarak, okul müdürleri, velilerin katkı payları konusunda maddi sıkıntılar, algılar ve devlet okulu olma durumu gibi çeşitli nedenlerle zorlanmalar yaşadıklarını

ifade etmektedir. Yaptırım eksikliği ve zorunluluk olmaması da bu konudaki sorunları artırmaktadır. Velilerden alınan katkı paylarının düzenli ödenmemesi, okul müdürleri için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu durum, okulların finansal açıdan zorluklar yaşamasına neden olmaktadır.

Okul müdürlerinin ifadelerine göre, velilerden alınan katkı payları konusunda düzenlilik sağlanamamakta ve bu durum, okulları maddi sıkıntılara sokmaktadır. Zorunlu olmadıklarını belirten velilerin sayısının fazla olması, okul yönetimlerini yeterli finansal kaynak bulma konusunda zor durumda bırakmaktadır. Devlet okulu olmaları sebebiyle velilerin aidat ödemek istememeleri ve yasal bir yaptırım olmaması, okul müdürlerini çeşitli şikâyet ve soruşturmalarla karşı karşıya bırakabilmektedir. Ekonomik zorluklar yaşayan velilerin sayısının fazla olması da bu durumu daha da karmaşık hale getirmektedir. Dolayısıyla, okulların sürdürülebilir bir eğitim hizmeti sunabilmesi için bu finansal zorlukların aşılması ve velilerle daha etkili bir iletişim kurulması gerekmektedir. Bu bağlamda, katkı paylarının düzenli ödenmesi için velilere yönelik etkili bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının artırılması önem arz etmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Anaokulu müdürlerinin yanıtları, anaokullarının finansal yönetiminde ve kaynak kullanımında yaşadığı zorlukları göstermektedir. Genel olarak devlet kaynaklı ödeneklerin yetersiz olduğu, veli bağışlarının istenilen düzeyde olmadığı ve okulların temel ihtiyaçlarını karşılamak için sınırlı finansal olanaklara sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, anaokullarının eğitim kalitesini ve çocukların gelişimine yönelik sundukları hizmetleri etkileyebilir. Anaokulu müdürlerinin verdiği yanıtlar, anaokullarının finansal yönetimi ve kaynak kullanımı konusundaki zorlukları açıkça ortaya koymaktadır. Devlet kaynakları ve veli bağışlarından elde edilen gelirlerin yetersizliği, okulların temel ihtiyaçlarını karşılamakta sınırlılıklar yaşanmasına neden olmaktadır. Bu durum, çocukların eğitim kalitesi, okulun fiziksel şartları ve genel olarak öğrenci gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.

Anaokulları, bu finansal zorluklarla başa çıkabilmek ve eğitim kalitesini artırabilmek adına çeşitli stratejiler geliştirebilir. Devletten alınan ödeneklerin

artırılması, veli bağışlarının teşvik edilmesi, okul aile birliği aktivitelerinin güçlendirilmesi, işbirlikleri ve projelerin yönetilmesi gibi önlemler, finansal sürdürülebilirliği artırabilir. Ancak, bu çözüm önerilerinin yanı sıra daha geniş bir perspektifle düşünmek ve anaokullarının toplumla daha güçlü bir bağ kurarak destek almasını sağlamak önemlidir. Örneğin, yerel işletmelerle yapılan işbirlikleri, okulların çeşitli etkinlikler düzenleyerek topluluk desteği kazanmasını sağlayabilir. Ayrıca, velilerin eğitim sürecine daha fazla katılımını teşvik etmek için düzenlenen seminerler, atölyeler ve bilgilendirme toplantıları düzenlenebilir. Bu sayede, toplumun okula olan güveni artar ve finansal destek daha etkili bir şekilde sağlanabilir.

Sonuç olarak, anaokullarının finansal sürdürülebilirliğini artırmak, çocukların daha iyi bir eğitim almasını sağlamak ve toplumsal destekle daha güçlü bir bağ kurmak, sadece finansal kaynakların artırılmasıyla değil, aynı zamanda etkili iletişim, işbirlikleri ve projelerle mümkün olacaktır.

Hükümet, anaokullarına yönelik finansal destekleri artırmalı ve bu okulların temel ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde karşılamalarına yardımcı olmalıdır. Özellikle eğitim materyalleri, temizlik, bakım ve onarım gibi alanlarda ek kaynaklar sağlanmalıdır. Anaokullarının temel ihtiyaçlarını karşılamak adına devlet kaynaklarının artırılması önemlidir. Bu kapsamda, yerel yönetimlerle yapılan görüşmelerde okul ihtiyaçlarına yönelik taleplerin etkili bir şekilde iletilmesi ve devlet bütçesinde anaokulu eğitimine daha fazla pay ayrılması gerekmektedir. Eğitim kurumları, bu kaynakları alabilmek için aktif bir lobi faaliyetine girebilirler.

Okul yönetimleri, velilere okulun ihtiyaçlarını anlatan etkili kampanyalar düzenleyerek ve düzenli iletişim kurarak veli bağışlarını artırmaya odaklanmalıdır. Velilerin bu bağışların çocukların eğitimine nasıl katkı sağladığını anlamalarını teşvik edici stratejiler geliştirilmelidir. Okullar, veli bağışlarını artırmak ve bu konuda daha etkili olmak için çeşitli stratejiler geliştirebilirler. Örneğin, düzenlenen etkinliklerle bağış kampanyaları düzenleyerek velilerin katılımını teşvik edebilir ve bağış yapanlara teşekkür etmek amacıyla etkinlikler düzenleyebilirler. Ayrıca, bağış yapan velilere okulun gelişimi ve kullanılan kaynaklar hakkında düzenli geri bildirimler sağlanabilir.

Okul aile birlikleri, velileri daha etkin bir şekilde çekebilmek ve bağışları artırmak adına çeşitli etkinlikler düzenlemelidir. Kermesler, etkinlikler, toplantılar gibi aktivitelerle velilerin okula olan katkılarını artırmak mümkündür. Okul aile birlikleri, okulların finansal yönetimine önemli katkılarda bulunabilir. Bu birlikler, veliler arasında dayanışmayı artırmak, etkinlik ve kampanyalar düzenleyerek gelir elde etmek gibi yöntemlerle okullara destek olabilirler. Okul aile birliği üyeleri, velilerle daha yakın bir ilişki kurarak onların ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilir ve bu doğrultuda çözümler üretebilirler.

Anaokulları, yerel işletmelerle işbirlikleri yaparak veya potansiyel sponsorlarla iletişim kurarak ek finansman kaynakları oluşturabilirler. Yerel işletmeler, okul etkinliklerine sponsorluk yapabilir veya özel projelerde destek sağlayabilir. Ayrıca, okulun etrafındaki işletmelerle yapılan karşılıklı destek anlaşmaları da düşünülebilir. Okul yönetimleri, yerel işletmelerle ve kuruluşlarla işbirlikleri geliştirmeli ve bu işbirliklerinden kaynak sağlamalıdır. Ayrıca, projeler yürüterek okulun kendi kaynaklarını artırması sağlanabilir

Okullar, toplumla daha güçlü bir bağ kurmak adına çeşitli etkinlikler ve projeler düzenleyebilirler. Veli toplantıları, seminerler, açık gün etkinlikleri gibi faaliyetlerle velileri eğitim sürecine daha fazla dahil etmek, aynı zamanda toplumdan destek almak adına önemlidir. Bu, okulun çevresinde olumlu bir etki yaratır ve finansal kaynaklara olan güveni artırır.

Modern eğitim süreçlerini desteklemek ve çocukların daha etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlamak için teknolojik yatırımlar önemlidir. Okullar, öğrencilere daha iyi hizmet verebilmek adına interaktif eğitim materyalleri ve teknolojik araçlar kullanabilirler. Bu noktada, yerel teknoloji şirketleri veya kuruluşlarla işbirlikleri yaparak bu alandaki ihtiyaçları karşılamak mümkündür. Uygulanan bu önerilerin, anaokullarının finansal sürdürülebilirliğini artırarak eğitim kalitesini yükseltmelerine katkı sağlaması beklenmektedir.

Okullar, sosyal medya ve diğer iletişim kanallarını etkili bir şekilde kullanmalı, bağış yapmanın önemini vurgulayan içerikler üreterek velileri bilgilendirmelidir. Okulun ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanmasının çocukların eğitimine katkısı daha

net bir şekilde iletilmelidir. Bu önerilerle birlikte, anaokullarının finansal sürdürülebilirliğini artırmak, eğitim kalitesini iyileştirmek ve çocukların en iyi eğitimi almasını sağlamak için kapsamlı bir strateji oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Algan, B. ve Algan, M. (2013). Eğitim hakkı ve özgürlüğü bağlamında eğitim hizmetlerinin ruhsat usulü ile özel kişilere gördürülmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(3), 147-194.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. (4.Baskı). Pegem.
- Balkar, B. (2020). *Eğitim maliyeti ve finansmanı. Eğitim Ekonomisi ve Planlaması* içinde (s. 113-146). M. Sağır ve R. Yirci (Ed.). Pegem.
- Duman, T. ve Dilaver, H. H. (1996). İstanbul'da açılan ilk Darülmuallimîn. *Erdem*, 9(26), 651-658.
- Ertürk, S. (1993). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan Yayınları
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde yeni değerler*. Pegem.
- Toprakçı, E. (2005). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin evlerindeki bilgisayar mesleki amaçlı kullanım profilleri (Sivas ili örneği). *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 4(2), 8, 65-75.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.